

Nr 9

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna på kapitalbudgeten för budgetåret 1965/66 inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

KAPITALBUDGETEN

1:o) **Investeringsplan för kommunikationsverken m. m.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (bilaga 8, s. 206—210 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1965) lämnat en sammanfattande redogörelse för kommunikationsverkens investeringar, avseende postverkets, televerkets och statens järnvägars fonder samt luftfartsfonden och väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond. Statens vattenfallsverks fond redovisas fr. o. m. budgetåret 1965/66 av handelsdepartementet.

I föregående års statsverksproposition beräknades medelsförbrukningen på kommunikationsverkens investeringsanslag, bortsett från statens vattenfallsverk, till ca 835 milj. kr. under *budgetåret 1963/64*. De sammanlagda faktiska investeringsutgifterna har emellertid stannat vid ca 826 milj. kr. och sålunda underskridit de beräknade utgifterna med ca 9 milj. kr. Anslagsbehållningarna har ökat med 5,7 milj. kr.

För *budgetåret 1964/65* förordades i fjolårets statsverksproposition ett totalt rambelopp av 838,2 milj. kr. för här berörda fonder, exkl. vattenfallsverkets fond, vilket jämfört med motsvarande belopp för det föregående budgetåret innebar en ökning med 3,7 milj. kr. Genom senare beslut har investeringsramen ökat med sammanlagt 22 milj. kr., varigenom den totala investeringsomslutningen skulle komma att uppgå till 860,2 milj. kr. Ramökningen hänför sig till televerkets fond och avser dels 3 milj. kr. för visst byggnadsprojekt i Farsta (prop. 1964:120, SU 101, rskr 221), dels ock 19 milj. kr. för att kompensera verket för bl. a. vissa kraftiga materialkostnadsstegringar.

För budgetåret 1965/66 föreslår verksstyrelserna investeringar om sammanlagt 957,2 milj. kr., vilket i jämförelse med beräkningarna i statsverkspropositionen år 1964 avseende innevarande budgetår innebär en ökning med 119 milj. kr. och i förhållande till nu verkställda beräkningar för samma budgetår en ökning med 97 milj. kr. Beträffande de olika verken föreslås i förhållande till statsverkspropositionen år 1964 ökning för postverket, televerket, statens järnvägar, luftfartsverket och förrådsfonden med resp. 0,7, 92,2, 5,0, 6,6 och 14,5 milj. kr. Jämfört med nu verkställda beräkningar rörande medelsförbrukningen budgetåret 1964/65 innebär äskandet för televerket en ökning med 70,2 milj. kr. I särskild framställning har telestyrelsen dessutom hemställt om ett investeringsanslag på 150 milj. kr. för förstärkning av televerkets fasta rörelsekapital.

Departementschefen har vid en avvägning utifrån olika synpunkter ansett sig böra för ifrågavarande fonder räkna med en total medelsförbrukning av 893,8 milj. kr. för nästa budgetår. Detta innebär en ökning med 55,6 milj. kr. jämfört med totalbeloppet för innevarande budgetår i 1964 års statsverksproposition och med 33,6 milj. kr. om jämförelse sker med de hösten 1964 gjorda beräkningarna. I förhållande till samma beräkningar innebär departementschefens förslag för postverkets, televerkets, luftfartsverkets och förrådsfondens investeringar höjningar med resp. 0,3, 31,1, 0,7 och 1,5 milj. kr., medan medelsförbrukningen för statens järnvägar beräknas bli oförändrad. Den av telestyrelsen begärda förstärkningen av televerkets rörelsemedel föreslås ske på så sätt att maximibeloppet för den till verkets förfogande stående rörliga krediten hos riksgäldskontoret ökas till 200 milj. kr., d. v. s. med 145 milj. kr.

Den för budgetåret 1965/66 förordade investeringsverksamheten framgår av följande tabell. Som jämförelse har i tabellen upptagits siffrorna för den hösten 1964 beräknade medelsförbrukningen under budgetåret 1964/65.

	1964/65	1965/66	
	Enl. prop. 1964:1 m.m.	Verkens förslag	Förordat av dep:t
	miljoner kronor		
Postverket.....	12,7	13,4	13,0
Televerket, exkl. rundradio.....	443,9	515,1	476,0
Televerket, rundradio.....	26,6	25,6	25,6
Statens järnvägar.....	320,0	325,0	320,0
Luftfartsverket.....	7,0	13,6	7,7
Förrådsfonden.....	50,0	64,5	51,5
Summa	860,2	957,2	893,8

I efterföljande tabell lämnas en sammanfattande översikt av den faktiska och beräknade investeringsomfattningen under de i det föregående berörda budgetåren. Därur framgår även beräkningen av de för investeringsarnas genomförande erforderliga anslagsbeloppen. Siffrorna anger milj. kr.

	Inves- te- rings- ut- gifter	Av verken planerade investerings- utgifter		Av departe- mentschefen beräknade inves- teringsutgifter		Reser- vatio- ner den 30/6	Anslag	För- slag	Beräk- nade reser- vatio- ner d. 30/6
		1963/64	1964/65	1965/66	1964/65				
Postverket	12,2	13,5	13,4	12,7	13,0	1,2	13,0	13,0	1,5
Televerket, exkl. rundradio	378,1	413,6	515,1	443,9	476,0	40,1	424,0	504,0	20,2
Televerket, rundra- dio	33,4	28,5	25,6	26,6	25,6	3,5	26,0	25,0	2,9
Statens järnvägar . .	340,3	327,2	325,0	320,0	320,0	43,9	317,0	310,0	40,9
Luftfartsverket . . .	9,5	10,1	13,6	7,0	7,7	3,6	4,0	7,9	0,6
Förrådsfonden	52,3	60,5	64,5	50,0	51,5	6,5	49,0	51,5	5,5
Summa	825,8	853,4	957,2	860,2	893,8	98,8	833,0	911,4	71,6

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lundberg* (I: 439) och den andra inom andra kammaren av herrar *Magnusson* i Borås och *Nordgren* (II: 542), i vilka hemställts att riksdagen måtte

a) till *Posthus m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 11 800 000 kr.

b) för budgetåret 1965/66 under televerkets fond anvisa följande investeringsanslag, nämligen

1. *Teleanläggningar m. m.* 458 100 000 kr.

2. *Rundradioanläggningar* 22 700 000 kr.

c) till *Järnvägar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 281 800 000 kr.

d) till *Flygplatser m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 7 100 000 kr.

samt

e) till *Vägmaskiner m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 46 800 000 kr.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden torde få hänvisas till motionen II: 542.

Utskottet. I den av 1964 års riksdag ursprungligen godkända investeringsplanen för kommunikationsverken beräknades den totala medelsförbrukningen — exklusive vattenfallsverkets fond — under innevarande budgetår uppgå till ett belopp av 838,2 milj. kr. Genom beslut av riksdagen under våren 1964 höjdes rambeloppet för televerkets fond med 3 milj. kr. avseende visst byggnadsprojekt i Farsta, varjämte genom beslut av Kungl. Maj:t i december samma år en ytterligare höjning med 19 milj. kr. medgavs för att

kompensera verket för vissa materialkostnadsstegringar. De totala investeringsutgifterna för berörda fonder under innevarande budgetår skulle därmed komma att uppgå till 860,2 milj. kr.

Kungl. Maj:ts förenämnda beslut har icke givit utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Med hänsyn till befintliga medelsreservationer erfordras ej heller från riksdagens sida någon särskild anslagsanvisning för den sålunda förutsatta medelsförbrukningen.

I sina anslagsframställningar för nästa budgetår har verksstyrelserna räknat med en sammanlagd medelsförbrukning av 957,2 milj. kr. Departementschefen har emellertid vid en avvägning utifrån olika synpunkter ansett medelsförbrukningen böra begränsas till ett belopp av 893,8 milj. kr., vilket dock innebär en ökning med 55,6 milj. kr. i förhållande till beräkningarna i 1964 års statsverksproposition av medelsförbrukningen för motsvarande ändamål under innevarande budgetår och med 33,6 milj. kr. om jämförelse sker med de hösten 1964 gjorda beräkningarna. Postverkets, televerkets, luftfartsverkets och förrådsfondens investeringar ökar i förhållande till sistnämnda beräkningar med respektive 0,3, 31,1, 0,7 och 1,5 milj. kr., medan för statens järnvägars del medelsförbrukningen blir oförändrad. En av telestyrelsen begärd förstärkning av verkets rörelsemedel föreslås vidare ske på sådant sätt, att maximibeloppet för den till verkets förfogande stående rörliga krediten hos riksgäldskontoret ökas till 200 milj. kr. från f. n. 55 milj. kr.

Till närmare belysning av de framlagda förslagen har departementschefen i propositionens inledande översikt lämnat en sammanfattande redogörelse för investeringsbehoven inom de skilda verken samt i korthet berört inriktningen av investeringarna för nästa budgetår. Vad departementschefen därvid anfört har i förevarande sammanhang icke givit utskottet anledning till särskilt uttalande. Till investeringsverksamhetens omslutning för de skilda verken under nästa budgetår samt de anslag som erfordras för dennas genomförande återkommer utskottet under respektive punkter i det följande. I samband därmed kommer utskottet även att redovisa sitt ställningstagande till vissa motionsledes väckta frågor.

Vidkommande de i motionerna I: 439 och II: 542 framställda yrkandena får utskottet anföra följande.

Såsom av motionärerna framhållits och jämväl av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår har anslagen för nästa budgetår under här ifrågakvarande fonder beräknats så, att de jämte förutsedda behållningar vid budgetårets ingång skall motsvara medelsförbrukningen och därutöver ge en marginal om ca 10 procent för att möjliggöra höjda investeringsramar om så skulle befinnas påkallat av konjunkturmässiga eller eljest särskilda skäl.

En sådan marginal finner emellertid motionärerna, under hänvisning till vissa i statsverkspropositionen gjorda uttalanden om den ekonomiska

utvecklingen i landet, obehövlig och hemställer därför om en minskning med 10 procent av den av departementschefen föreslagna medelsanvisningen. I anledning härav vill utskottet erinra om att den nu genomförda anslagsredovisningen — innehärande främst att de olika investeringsanslagen under varje kapitalfond sammanslagits till i huvudsak ett kollektivanslag — i princip beslutades redan vid 1962 års riksdag och tillämpats fr. o. m. budgetåret 1963/64. På respektive kollektivanslag skulle enligt förenämnda beslut en viss marginal utöver ramen finnas tillgänglig just för att möjliggöra en av konjunkturmässiga eller eljest särskilda skäl påkallad höjning av medelsförbrukningen under löpande budgetår. Utskottet, som vid sin tidigare behandling av dessa frågor funnit den föreslagna omläggningen innebära avsevärda fördelar ur anslagstekniska synpunkter samt vara väl ägnad att tjäna det därmed angivna syftet, nämligen att för de affärsdrivande verkens och förrådsfondens del skapa ökad frihet i investeringshänseende inom de ramar som av Kungl. Maj:t fastställs, kan för sin del icke finna skäl föreligga att nu frångå denna uppfattning. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna i fråga.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med avslag å motionerna I: 439 och II: 542, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.

Statens affärsverksfonder

Postverket

2:o) Postverkets anslagsbehov. Kungl. Maj:t har (s. 211—217) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1965/66 under postverkets fond anvisa i statsrådsprotokollet angivet investeringsanslag av 13 000 000 kr.

I skrivelser den 27 augusti och den 22 oktober 1964 har *poststyrelsen* framlagt sina petita för budgetåret 1965/66. För en redovisning av innehållet i styrelsens framställningar får utskottet hänvisa till propositionen (s. 211—216).

Arbetsmarknadsstyrelsen har avgivit ett gemensamt utlåtande över bl. a. poststyrelsens, telestyrelsens, järnvägsstyrelsens och luftfartsstyrelsens framställningar om investeringsanslag (s. 216).

Departementschefen hänvisar till att han enligt investeringsplanen för kommunikationsverken tillstyrkt en medelsförbrukning nästa budgetår av

13,0 milj. kr. Beträffande den ungefärliga fördelningen av beloppet på de olika utgiftsändamålen får utskottet hänvisa till en på s. 217 i propositionen intagen tabell.

Departementschefens förslag innebär, att under nästa budgetår två angelägna byggnadsobjekt kan igångsättas, nämligen en tillbyggnad av centralposthuset i Malmö samt uppförande av en ny sorterings- och postkontorsbyggnad i Ånge. I övrigt möjliggör förslaget bl. a. en utökad ersättnings- och nyanskaffning av bilmateriel åt postverket och en fortsatt planerlig anskaffning av bussar, förberedda för högertrafik.

Slutligen förordar departementschefen, att poststyrelsen lämnas bemyndigande att lägga ut beställningar på bussar för sammanlagt 3,0 milj. kr. med sikte på leverans under budgetåret 1966/67.

Utskottet. I sina anslagsframställningar för nästa budgetår har poststyrelsen räknat med en medelsförbrukning för verkets investeringar om 13,4 milj. kr. Departementschefen har emellertid ansett förbrukningen böra begränsas till 13,0 milj. kr., vilket med ianspråktagande av tillgängliga reserverationsmedel samt under de av departementschefen i övrigt angivna förutsättningarna kräver en medelsanvisning av likaledes 13,0 milj. kr. Minskningen av medelsramen med 0,4 milj. kr. i förhållande till styrelsens förslag hänför sig till objektgruppen Posthus och är föranledd av att kostnaderna för vissa byggnadsobjekt efter genomfört anbudsförfarande nu kan bedömas bli lägre än vad styrelsen tidigare räknat med.

Den sålunda föreslagna medelsförbrukningen möjliggör påbörjande av två angelägna byggnadsföretag, nämligen tillbyggnad av centralposthuset i Malmö samt uppförande av en ny sorterings- och postkontorsbyggnad i Ånge. Vidare kan ersättnings- och nyanskaffningen av bilmateriel åt postverket ökas och den planerliga anskaffningen av bussar, förberedda för högertrafik, fortsätta.

Utskottet tillstyrker för sin del Kungl. Maj:ts förevarande förslag beträffande ramen för medelsförbrukningen under nästa budgetår och har ej heller funnit anledning till erinran mot den förordade fördelningen på de olika utgiftsändamålen eller beräkningen av erforderliga anslagsmedel. Vidare tillstyrker utskottet att poststyrelsen bemyndigas ikläda sig betalningsansvar intill ett belopp av 3,0 milj. kr. för leveranser av högertrafikbussar under budgetåret 1966/67.

I enlighet med det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må

I. till *Posthus m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 13 000 000 kr.;

II. medgiva att poststyrelsen lämnas i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1965 angivet beställningsbemyndigande.

Televerket

3:o) Televerkets anslagsbehov. Kungl. Maj:t har (s. 218—258) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1965/66 under televerkets fond anvisa i statsrådsprotokollet angivna investeringsanslag av tillhopa 529 000 000 kr.

I skrivelser den 31 augusti och den 29 oktober 1964 har *telestyrelsen* hemställt om investeringsanslag till teleanläggningar m. m. för budgetåret 1965/66.

I skrivelser den 24 augusti och den 9 oktober 1964 har *luftfartsstyrelsen* äskat anslag för budgetåret 1965/66 till radioanläggningar för luftfarten.

I skrivelse den 31 augusti 1964 har *telestyrelsen* äskat investeringsanslag till rundradioanläggningar för budgetåret 1965/66.

I skrivelse den 28 augusti 1964 har *telestyrelsen* hemställt om anslag för ökning av televerkets fasta rörelsekapital samt om höjning av maximibeloppet för den till verkets förfogande stående rörliga krediten.

Slutligen har *Sveriges Radio* i skrivelse den 27 augusti 1964 lämnat redogörelser för ljudradions och televisionens medelsbehov under budgetåret 1965/66 i vad avser programproduktionen.

Beträffande det närmare innehållet i förenämnda skrivelser får utskottet hänvisa till propositionen (s. 218—250).

Arbetsmarknadsstyrelsen har avgivit det utlåtande, som redovisats under postverkets fond och som bl. a. avser den med anslagen till teleanläggningar och rundradioanläggningar finansierade investeringsverksamheten (s. 216 i propositionen).

1963 års luftfartsutredning har avgivit utlåtande beträffande radioanläggningar för luftfarten.

1960 års radioutredning har avgivit utlåtande rörande anslagsäskandena för televisionsrörelsen.

Slutligen har *riksrevisionsverket* och *fullmäktige i riksgäldskontoret* avgivit utlåtanden över *telestyrelsens* framställning angående tillskott av rörelsemedel.

Beträffande det närmare innehållet i förenämnda utlåtanden får utskottet hänvisa till propositionen (s. 251 och 252).

Departementschefen anför inledningsvis i fråga om *televerkets investeringar* att *telestyrelsen* för nästa budgetår föreslagit en medelsförbrukning av 515,1 milj. kr., exkl. rundradioanläggningar. Styrelsen har dock angivit, att detta belopp kan minskas till 507,1 milj. kr. under förutsättning att en viss närmare angiven höjning av investeringsramen för innevarande budgetår kommer till stånd. För investeringar i rundradioanläggningar föreslår styrelsen 25,6 milj. kr.

I anslutning till de sålunda gjorda äskandena erinrar departementschefen om de successivt ökade medel, som under de senaste budgetåren ställts till

televerkets förfogande för att möjliggöra en fortsatt utbyggnad av telekommunikationerna och en allmän förstärkning av verkets resurser. Insatserna har betingats av abonnent- och trafikutvecklingen, vilken varit så kraftig att kö- och belastningsproblem uppkommit. Givetvis är det angeläget att söka komma till rätta med dessa. Alltför långa leveranstider på nya abonnemang bör undvikas, väntetiden vid expediering av manuella rikssamtal hållas nere och en tillfredsställande framkomlighet säkras vid automatisk koppling av rikssamtal.

Det framstår som angeläget att fortsatta ansträngningar göres nästa budgetår för att komma till rätta med problemen och ytterligare nedbringa kön av väntande abonnenter. Departementschefen är därför beredd att för 1965/66 förorda en investeringsram om 476 milj. kr., exkl. rundradioanläggningar. Detta innebär en höjning med 53 milj. kr. i förhållande till den ursprungligen medgivna medelsförbrukningen för innevarande budgetår och med 32 milj. kr. i jämförelse med den nu beräknade förbrukningen för samma budgetår.

För rundradioanläggningar beräknas en medelsförbrukning av sammanlagt 25,6 milj. kr. för nästa budgetår. De totala utgifterna för televerkets investeringar under 1965/66 skulle alltså vid bifall till departementschefens förslag uppgå till 501,6 milj. kr.

Den ungefärliga fördelningen av televerkets investeringar under nästa budgetår på olika objekt framgår av en i propositionen intagen tablå (s. 253).

Departementschefen framhåller att de reduceringar som gjorts i förhållande till telestyrelsens förslag närmast skett med hänsyn till sådana projekt, där en senareläggning icke kan antagas i någon väsentlig grad återverka på televerkets möjligheter att fullfölja de angivna intentionerna i fråga om investeringsverksamheten för nästa budgetår.

Bland de nya objekt, som ingår i telestyrelsens investeringsplan och som bör kunna påbörjas under nästa budgetår, nämner departementschefen nya telestationsbyggnader i bl. a. Härnösand, Karlskoga, Kiruna, Kungsbacka, Malmö (Sparven), Roslags-Näsby och Överkalix. Vidare bör ett nytt distributionsförråd i Uddevalla kunna igångsättas.

Nya projekt under posten telefon- och telegrafanläggningar utgör en radiolänklinje Sundsvall—Härnösand samt koaxialkabelanläggningar Gudhem—Mariestad, Kristianstad—Karlskrona, Norrköping—Linköping och Östersund—Järpen. Automatiseringen av telefonstationerna fortsätter, och närmast i tur står nu bl. a. stationerna i Boxholm, Hammarstrand, Strömstad, Sveg, Torsås, Torup, Vilhelmina och Årjäng.

Investeringarna i radioanläggningar för kommersiell trafik avser fortsatta moderniserings- och upprustningsarbeten.

I fråga om radioanläggningar för luftfarten beräknar departementschefen en medelsförbrukning, som överensstämmer med av luftfartsstyrelsen och telestyrelsen framlagda förslag. Därmed möjliggöres bl. a. anskaffning av

två nya utrustningar för instrumentlandningssystem (ILS) under nästa budgetår. I övrigt avser den angivna medelsförbrukningen fortsatt planenlig upp- rustning och komplettering av radaranläggningar, fyrar och andra för flyg- säkerhet och trafikregularitet betydelsefulla hjälpmedel.

Departementschefen förordar, att under anslagen till teleanläggningar m. m. och rundradioanläggningar upptages 504 milj. kr. resp. 25 milj. kr.

Departementschefen övergår här efter till att behandla de frågor, som rör *ljudradio- och televisionsverksamheten*.

I fråga om *ljudradion* har enligt det föregående beräknats 6,8 milj. kr. för investeringar i sändaranläggningar. I programmet ingår fortsatt utbygg- nad av FM-nätet genom uppförande av två större stationer med full räck- vidd, nämligen Finnveden och Trollhättan. Vidare kommer som ett led i den av 1964 års riksdag beslutade utbyggnaden av ett tredje sändarnät för ljudradion närmare ett tjugotal redan befintliga FM-stationer att utrustas med sändare för det tillkommande program 3.

För investeringar i radiohuset i Stockholm beräknas en medelsförbruk- ning av 4,9 milj. kr. för nästa budgetår.

Departementschefen framhåller att medelsbehovet för såväl ljudradions som televisionens programproduktion bör bedömas med hänsyn till det för- hållandet, att 1960 års radioutredning i början av detta år väntas avge sitt huvudbetänkande. I detta kommer att behandlas olika för den fortsatta rundradioverksamheten centrala problemställningar. I avvaktan på ställ- ningstagandena till utredningens förslag bör återhållsamhet iakttagas i frå- ga om ytterligare utbyggnad av programproduktionen. I stället bör de med- del, som ställs till förfogande, disponeras för stabilisering och konsolide- ring av nuvarande verksamhet.

I fråga om Sveriges Radios drifts- och programkostnader för ljudradions allmänna programverksamhet beräknar departementschefen för nästa bud- getår 71,1 milj. kr., vilket jämfört med nu aktuella beräkningar för inneva- rande budgetår innebär en ökning med 3,8 milj. kr. För televerkets drifts- kostnader i anslutning till ljudradion upptas slutligen 24,0 milj. kr.

De totala utgifterna för ljudradions allmänna programverksamhet skulle enligt de av departementschefen gjorda beräkningarna komma att för nästa budgetår uppgå till $(6,8 + 4,9 + 71,1 + 24,0)$ 106,8 milj. kr. Licensinkoms- terna — inkl. ränteintäkter på av televerket såsom rörelsemedel dispo- nerade ljudradiolicensmedel — beräknar departementschefen till 105,3 milj. kr. Ljudradiatorörelsen skulle således uppvisa ett underskott av 1,5 milj. kr. Detta underskott torde få bestridas av hos televerket balanserade överskotts- medel från ljudradion. Det ackumulerade överskottet skulle härmed nedgå till 3,0 milj. kr. vid utgången av budgetåret 1965/66.

I fråga om *televisionen* har i det föregående tillstyrkts 18,8 milj. kr. för investeringar i sändaranläggningar och programförbindelser. Detta belopp

möjliggör bl. a. uppförande av en större sändarstation i Finnveden samt ett tjugotal slavstationer. För att distributionsnätets utbyggnad skall kunna planerligt fullföljas förordar departementschefen vidare dels att åt telestyrelsen redan givna beställningsbemyndiganden för budgetåren 1966/67—1968/69 med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar uppräknas med sammanlagt 1,5 milj. kr. eller till resp. 14,7, 8,4 och 8,4 milj. kr., dels att nytt beställningsbemyndigande lämnas telestyrelsen för budgetåret 1969/70 om 6,5 milj. kr.

För investeringar i televisionshuset i Stockholm beräknar departementschefen en medelsförbrukning av 13,5 milj. kr. för nästa budgetår.

Med hänvisning till vad som anförts i det föregående och till vad 1960 års radioutredning framhållit i yttrande över Sveriges Radios äskanden i fråga om televisionsrörelsen bör enligt departementschefen — i avvaktan på statsmakternas ställningstagande till radioutredningens betänkande — någon ytterligare expansion av sändningstiden icke nu ifrågakomma. I stället bör Sveriges Radio koncentrera sina resurser på en konsolidering av verksamheten och på åtgärder för en höjning av programkvaliteten. Med sikte härpå beräknar departementschefen för Sveriges Radios drifts- och programkostnader i fråga om televisionens allmänna programverksamhet under nästa budgetår ett belopp av 107,9 milj. kr., vilket jämfört med nu aktuella beräkningar för innevarande budgetår och med hänsyn tagen till viss engångsanvisning detta budgetår innebär en ökning med 9,5 milj. kr.

För televerkets driftskostnader i anslutning till televisionen upptas i enlighet med telestyrelsens förslag 26,0 milj. kr.

De av departementschefen beräknade totala utgifterna för televisionens allmänna programverksamhet under budgetåret 1965/66 uppgår följaktligen till (18,8 + 13,5 + 107,9 + 26,0) 166,2 milj. kr. Då licensintäkterna för nästa budgetår — inkl. ränteinkomster på av televerket såsom rörelsemedel disponerade televisionsradiolicensmedel — kan beräknas uppgå till ca 221,5 milj. kr., skulle överskottet på rörelsen utgöra 55,3 milj. kr. Det ackumulerade överskottet skulle härmed vid utgången av budgetåret 1965/66 uppgå till ca 245 milj. kr. I anslutning härtill framhåller departementschefen, att dessa medel kommer att erfordras vid en framtida utbyggnad av ett andra program i televisionen.

Skolprogramverksamheten och programverksamheten gentemot utlandet skall i fortsättningen finansieras med allmänna skattemedel anvisade över riksstaten under sjätte huvudtiteln. I fråga om skolprogramverksamheten fortsätter utbyggnaden i enlighet med den av 1960 års radioutredning framlagda, i 1964 års statsverksproposition redovisade utvecklingsplanen. Medelsbehovet för skolprogramverksamheten under 1965/66 ökar med 5,77 milj. kr. till 13,47 milj. kr. — Beträffande utlandsverksamheten beräknas en ökning med 0,87 milj. kr. till 5,97 milj. kr. Med hänsyn tagen även till kostnaderna för de fria ljudradiolicenserna åt blinda skulle den erforderliga me-

delsanvisningen under ifrågavarande anslag därmed uppgå till (13,47 + 5,97 + 0,06) 19,5 milj. kr. Departementschefen har gjort hemställan härom under anslaget Ersättning för viss rundradioverksamhet på driftbudgeten.

Slutligen har telestyrelsen i särskild skrivelse hemställt om *ökade rörelsemedel för televerket*, dels genom ett tillskott till verkets fasta rörelsekapital med 150 milj. kr., dels genom en höjning av maximibeloppet för den till verkets förfogande ställda rörliga krediten i riksgäldskontoret med 45 milj. kr. till 100 milj. kr. Bakgrunden till framställningen är, att de rörelsemedel som f. n. står till förfogande i form av fast rörelsekapital samt hos televerket inestående ljudradio- och televisionsradiolicensmedel icke på långt när förslår till att täcka behovet. Sedan flera år har därjämte telerörelsens överskott i växande utsträckning måst tillgripas, vilket inneburit en motsvarande eftersläpning i fråga om inleveranser av dessa till riksgäldskontoret.

För egen del har departementschefen funnit styrkt, att televerket är i behov av en kraftig förstärkning av sina rörelsemedel. Detta utesluter enligt departementschefen dock inte uppfattningen, att de tillgångar vilka finansieras med sådana medel — förråd, fordringar, leverantörsförskott etc. — kommit att växa i en omfattning, som icke enbart kan motiveras med televerkets allmänna investerings- och rörelseutveckling. Med hänsyn till den räntekostnad, som sålunda ianspråktagna rörelsemedel representerar, är det givetvis angeläget, att ifrågavarande tillgångar hålls på en så låg nivå som möjligt med hänsyn till driften. Departementschefen förutsätter också, att telestyrelsen vidtar åtgärder som framdeles möjliggör ett fortlöpande effektivt uppföljande av rörelsemedelsläget.

Angelägenheten av att räntekostnadsfaktorn blir tillräckligt beaktad vid den fortsatta dispositionen av de tillgångar, som finansieras med rörelsemedel, motiverar enligt departementschefens mening, att televerket erhåller det erforderliga tillskott härav genom en utvidgning av ramen för den till dess förfogande stående rörliga krediten i riksgäldskontoret. Departementschefen tillstyrker att maximibeloppet för verkets rörliga kredit ökas med 145 milj. kr. till 200 milj. kr. Därvid bör hittills inom verket ackumulerade överskottsmedel ävensom framdeles uppkommande sådana i sin helhet inlevereras till statsverket.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Erik Filip Petersson* (I: 33) och den andra inom andra kammaren av herrar *Hamrin* i Jönköping och *Nelander* (II: 34), i vilka föreslagits att riksdagen måtte besluta, att ålderspensionär och förtidspensionär befrias från inträdesavgift vid installation av egen telefon;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Olsson* och herr *Svanström* (I: 187) och den andra inom andra kammaren av herr *Johansson* i Växjö m. fl. (II: 250), i vilka yrkats att riksdagen

gen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att frågan rörande en ungdomens radio-TV-avdelning förslagsvis benämnd »Sveriges ungdomsradiotv», skyndsamt måtte prövas, varvid kontakt bör tagas med ungdomsorganisationer och övriga berörda sammanslutningar;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hilding m. fl.*, (I: 436) och den andra inom andra kammaren av herr *Löfgren m. fl.* (II: 540), i vilka hemställts att riksdagen måtte besluta att i enlighet med av telestyrelsen gjord framställning 13 § i radiolicenskungörelsen erhåller viss ändrad lydelse att gälla fr. o. m. den 1 juli 1965;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Strandberg* och *Sveningsson* (I: 444) och den andra inom andra kammaren av herrar *Bengtson* i Solna och *Petersson* (II: 527), i vilka hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära sådan ändring i författningen om radiolicenser, att särskild licens icke erfordras efter den 1 juli 1965 för innehav av bilradioapparat;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sundin* (I: 446) och den andra inom andra kammaren av herrar *Gustafsson* i Kårby och *Gustafsson* i Stenkyrka (II: 532), i vilka föreslagits att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att till ljudradions respektive televisionens allmänna programverksamhet för budgetåret 1965/66 må anvisas 72,6 respektive 112,0 milj. kr.;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sveningsson* (I: 450) och den andra inom andra kammaren av herr *Lothigius* (II: 539), i vilka hemställts att riksdagen måtte för budgetåret 1965/66 under televerkets fond anvisa följande investeringsanslag, nämligen 1. Teleanläggningar m. m. 451 000 000 kr., 2. Rundradioanläggningar 25 000 000 kr.;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Virgin m. fl.* (I: 325) och den andra inom andra kammaren av herr *Heckscher m. fl.* (II: 386), i vilka såvitt nu är i fråga hemställts att riksdagen måtte

1) uttala, att löpande avtal mellan Kungl. Maj:t och Sveriges Radio AB icke måtte förnyas i vad avser monopol för Sveriges Radio att bedriva radio- och televisionssändningar efter löpande avtalstids utgång;

2) med avslag å Kungl. Maj:ts förslag om ett anslag till Ersättning för viss rundradioverksamhet för budgetåret 1965/66 om 19 500 000 kr., anslå 60 000 kr. för televerkets kostnader för fria ljudradiolicenser åt blinda ävensom uttala, att skolradioverksamheten samt den del av programverksamheten gentemot utlandet, som ej täckes av särskilt anslag under tredje huvudtiteln, skall täckas av licensmedel; samt

3) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att Kungl. Maj:t måtte i övrigt beakta vad i motionerna anförts i synnerhet den del som avser behov av ökad offentlig insyn i Sveriges Radios verksamhet;

dels en inom andra kammaren av fröken *Wetterström* väckt motion (II: 547), vari hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t framhålla önskvärdheten av en ökning av antalet sändningstimmar av TV-program i repris till i genomsnitt 12 timmar per vecka;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Yngve Nilsson m. fl.* (I: 440) och den andra inom andra kammaren av herr *Nilsson* i Bästekille *m. fl.* (II: 543), i vilka hemställts att riksdagen måtte för anskaffning av tre nya utrustningar för instrumentlandnings-system (ILS) vid flygplatserna i Kristianstad, Hultsfred och Skellefteå för budgetåret 1965/66 under sjätte huvudtiteln Kapitalbudgeten: Televerkets fond: Rundradioanläggningar — utöver av Kungl. Maj:t begärt anslag — bevilja ett ytterligare investeringsanslag å 2 550 000 kr.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna II: 34, II: 250, II: 540, I: 444, II: 532, II: 539, II: 386, II: 547 och I: 440.

Utskottet. För televerkets investeringar — exklusive rundradioanläggningar — har departementschefen för nästa budgetår beräknat en medelsförbrukning av 476 milj. kr., innebärande en höjning med 53 milj. kr. i förhållande till den ursprungligen medgivna medelsförbrukningen för innevarande budgetår och med 32 milj. kr. i jämförelse med den nu beräknade och av utskottet under punkten 1 i det föregående godkända medelsramen för sistnämnda budgetår. Höjningen motiveras främst med angelägenheten av att köbildningen på telefonområdet i görligaste mån elimineras och att även i övrigt en tillfredsställande servicestandard uppehålls. Departementschefen framhåller i anslutning härtill att de reduceringar som gjorts i förhållande till telestyrelsens förslag närmast skett med hänsyn till sådana projekt, där en senareläggning inte kan antagas i någon väsentlig grad återverka på televerkets möjligheter att fullfölja de angivna intentionerna i fråga om investeringsverksamheten för nästa budgetår. Vidare omnämnes att av styrelsen begärda medel för det nya administrationskomplexet i Farsta icke nu äskats när frågan härom framdeles — då kostnadsberäknade huvudhandlingar utarbetats — kommer att i särskild ordning underställas riksdagens prövning. Jämväl en ny utbyggnadsetapp vid televerkstaden i Nynäshamn anses böra anstå i avvaktan på ytterligare utredning.

Den av departementschefen godkända investeringsplanen avser i fråga om husbyggnader bl. a. påbörjande av nya telestationsbyggnader i Härnösand, Karlskoga, Kiruna, Kungsbacka, Malmö, Roslags-Näsby och Överkalix samt ett nytt distributionsförråd i Uddevalla. Under posten telefon- och telegrafanläggningar ingår som nya projekt en radiolänklinje och fyra koaxialkabelanläggningar samt automatisering av ett antal telestationer. Investerings- och upprustningsarbeten. Den förordade medelsanvisningen till

radioanläggningar för luftfarten slutligen möjliggör bl. a. anskaffning av två nya utrustningar för instrumentlandningssystem (ILS) under nästa budgetår.

Utskottet finner i likhet med departementschefen en höjning av televerkets investeringsram angelägen och kan följaktligen inte biträda de i motionerna I: 450 och II: 539 framförda yrkandena om en sänkning av ramen till 423 milj. kr., samt en till 451 milj. kr. begränsad anslagstilldelning — allt exklusive rundradioanläggningar. Nämda motioner avstyrkes sålunda.

I de båda likalydande motionerna I: 33 och II: 34 har hemställts att riksdagen måtte besluta att ålderspensionär och förtidspensionär befrias från inträdesavgift vid installation av egen telefon. Utskottet vill i anledning härav erinra om att jämväl vid 1962 och 1963 års riksdagar motioner väckts om en nedsättning av inträdesavgiften för telefon för ensamboende åldringar, invalider och kroniskt sjuka — dock utan att föranleda någon riksdagens åtgärd. Vid sin prövning av motionerna fann sig utskottet (SU 1962: 9, p 3 och SU 1963: 9, p 3) — även om motionernas syfte i och för sig framstode som behjärtansvärt — böra avstyrka desamma. Utskottet hänvisade därvid till riksdagens tidigare behandling av motioner av samma innebörd samt erinrade om de olägenheter och det merarbete ur administrativa synpunkter ett bifall till motionerna skulle medföra. Under hänvisning härtill och då utskottet alltjämt är av samma uppfattning som tidigare avstyrkes även de nu aktuella motionerna.

Vidkommande de i motionerna I: 440 och II: 543 framförda yrkandena om en under televerkets fond med 2 550 000 kr. höjd medelstilldelning för anskaffning av tre nya utrustningar för instrumentlandningssystem (ILS) vid flygplatserna i Kristianstad, Hultsfred och Skellefteå får utskottet anföra följande.

Såsom av det föregående framgått har departementschefen i fråga om radioanläggningar för luftfarten räknat med en medelsförbrukning som överensstämmer med de av luftfarts- och telestyrelserna framlagda förslagen i ämnet, innebärande bl. a. anskaffning av nya ILS-anläggningar i Halmstad och Örnsköldsvik under nästa budgetår. I övrigt avser den förutsatta medelsförbrukningen fortsatt planerlig upprustning och komplettering av radaranläggningar, fyrar och andra för flygsäkerhet och trafikregularitet betydelsefulla hjälpmedel. Enligt vad utskottet erfarit har vidare luftfartsstyrelsen nyligen beslutat att, inom ramen för de medel som står till styrelsens förfogande under innevarande budgetår, vidtaga åtgärder för omedelbara förbättringar av radioanläggningar för inflygning och landning vid vissa inrikesflygplatser. Frågan om förbättring av landningshjälpmedlen m. m. för bl. a. de av motionärerna angivna flygplatserna anses emellertid av styrelsen icke i första hand vara en säkerhetsfråga utan en fråga om regulariteten och därmed huvudsakligen av ekonomisk natur. Vid

prövning av sådana ärenden måste enligt styrelsen en avvägning ske mellan å ena sidan kostnaderna för föreslagen förbättring och å andra sidan den ökning av regulariteten, som i de aktuella fallen kan påräknas. Undersökningar i hithörande frågor utföres kontinuerligt av luftfartsstyrelsen i samråd med berörda flygföretag för planläggning av de åtgärder, som kan befinnas påkallade. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 februari 1965 har styrelsen vidare understrukit angelägenheten av att belysningsanläggningarna på de militära flygplatser, som upplåtits för civil regelbunden trafik, utbygges enligt de normer, som gäller för civila trafikflygplatser. Luftfartsstyrelsen och flygvapnet undersöker gemensamt i vilken mån anpassning härutinnan kan göras. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 februari 1965 slutligen har luftfartsstyrelsen framlagt vissa förslag i anledning av det ökade behovet av trafikledartjänster.

I anslutning till det anförda må även nämnas att styrelsen genom beslut av Kungl. Maj:t den 5 februari innevarande år meddelats uppdrag att utreda det samlade behovet under den närmaste femårsperioden av investeringar i anläggningar av särskild betydelse för trafiksäkerheten inom den civila luftfarten med fördelning på respektive televerkets fond och luftfatsfonden, att i anslutning härtill redovisa de beräknade drift- och kapitalkostnaderna för ifrågakvarande investeringar samt att till Kungl. Maj:t redovisa resultatet av utredningen i samband med styrelsens anslagsframställning för budgetåret 1966/67.

Utskottet finner det för sin del vara angeläget att de åtgärder som bedöms vara erforderliga för flygsäkerhetens höjande utan tidsutdräkt genomföres. Genom de vidtagna eller planerade förbättringarna i detta hänseende synes emellertid motionärernas syften i väsentliga delar tillgodosedda. Med hänsyn bl. a. härtill och med beaktande jämväl i övrigt av åberopade omständigheter har utskottet funnit sig icke kunna tillstyrka motionerna i fråga.

Beträffande *ljudradioverksamheten* beräknar departementschefen 6,8 milj. kr. för investeringar i sändaranläggningar, vilket bl. a. innebär fortsatt utbyggnad av FM-nätet genom uppförande av två större stationer med full räckvidd, nämligen Finnveden och Trollhättan. Dessutom kommer närmare ett tjugotal redan befintliga FM-stationer att utrustas med sändare för program 3. För investeringar i radiohuset i Stockholm beräknas en medelsförbrukning av 4,9 milj. kr. under nästa budgetår.

Sveriges Radios drift- och programkostnader för ljudradions allmänna programverksamhet upptas med 71,1 milj. kr. mot av Sveriges Radio bevärdade 73,6 milj. kr. och televerkets driftkostnader i anslutning till ljudradion med 24,0 milj. kr.

De totala utgifterna för verksamheten skulle sålunda uppgå till (6,8 + 4,9 + 71,1 + 24,0) 106,8 milj. kr., medan inkomsterna beräknas stanna vid ett belopp om 105,3 milj. kr. Det underskott om 1,5 milj. kr., som härigenom

uppstår, förutsättes skola bestridas av de hos televerket balanserade överskottsmedlen, vilka härigenom beräknas nedgå till 3,0 milj. kr. vid utgången av budgetåret 1965/66.

För *televisionsverksamhetens* del förordar departementschefen ett investeringsbelopp om 18,8 milj. kr. Detta möjliggör bl. a. uppförande av en större sändarstation i Finnveden samt ett tjugotal slavstationer och en fortsatt utökning av radiolänknätet. Vidare föreslås för en fortsatt planlig utbyggnad av distributionsnätet viss uppräknig av telestyrelsen tidigare lämnade beställningsbemyndiganden för budgetåren 1966/67—1968/69 samt ett nytt beställningsbemyndigande för budgetåret 1969/70. För investeringar i televisionshuset i Stockholm beräknas en medelsförbrukning av 13,5 milj. kr. och för programproduktionen m. m. 107,9 milj. kr. mot av Sveriges Radio begärda 115,0 milj. kr. I anslutning härtill framhålles att medelstillelningen till programproduktionen ökat i snabb takt under de senaste budgetåren och att en kraftig successiv ökning av sändningstiden också ägt rum. I avvaktan på statsmakternas ställningstagande till radioutredningens aviserade betänkande anses någon ytterligare expansion av sändningstiden nu icke böra ifrågakomma. Sveriges Radio föreslås i stället böra koncentrera sina resurser på åtgärder för höjning av programkvaliteten. Slutligen beräknas för televerkets driftkostnader i anslutning till televisionen 26,0 milj. kr.

Utgifterna för televisionsverksamheten i dess helhet skulle därmed uppgå till (18,8 + 13,5 + 107,9 + 26,0) 166,2 milj. kr. Då inkomsterna av licensintäkterna m. m. beräknas uppgå till ca 221,5 milj. kr. skulle överskottet på rörelsen utgöra 55,3 milj. kr. och därmed det ackumulerade överskottet vid utgången av budgetåret 1965/66 uppgå till ca 245 milj. kr.

Skolprogramverksamheten och programverksamheten gentemot utlandet finansieras fr. o. m. innevarande budgetår med allmänna skattemedel anvisade över riksstaten under sjätte huvudtiteln. Kostnaderna för dessa verksamhetsgrenar jämte de fria ljudradiolicenserna åt blinda beräknas för budgetåret 1965/66 uppgå till (13,47 + 5,97 + 0,06) 19,5 milj. kr., vilket belopp äskas å driftbudgeten under anslaget till Ersättning för viss rundradioverksamhet.

I anledning av Kungl. Maj:ts förslag har i de likalydande motionerna I: 446 och II: 532 yrkats att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att till ljudradians respektive televisionens allmänna programverksamhet för budgetåret 1965/66 må anvisas 72,6 respektive 112,0 milj. kr.

Vad motionärerna därvid anfört till stöd för sina yrkanden finner utskottet i och för sig värt beaktande. Såsom i propositionen framhållits bör emellertid medelsbehovet för såväl ljudradians som televisionens program-

produktion bedömas med hänsyn till det förhållandet, att 1960 års radioutredning inom kort väntas avge sitt huvudbetänkande, i vilket kommer att behandlas olika för den fortsatta rundradioverksamheten centrala problem. I likhet med departementschefen anser utskottet därför att — i avvaktan på ställningstagandet till utredningens förslag — återhållsamhet bör iakttagas i fråga om ytterligare utbyggnad av programproduktionen. I stället synes de medel som ställs till förfogande böra disponeras för stabilisering och konsolidering av nuvarande verksamhet. Utskottet har med hänsyn till det anförda icke funnit sig berett biträda motionärernas yrkanden.

I motionerna I: 325 och II: 386 har, såvitt nu är i fråga, hemställts att riksdagen måtte uttala, att löpande avtal mellan Kungl. Maj:t och Sveriges Radio AB icke måtte förnyas i vad avser monopol för Sveriges Radio att bedriva radio- och televisionssändningar efter löpande avtalstids utgång. Vidare har hemställts att riksdagen må, med avslag å Kungl. Maj:ts förslag om ett anslag till Ersättning för viss rundradioverksamhet för budgetåret 1965/66 om 19 500 000 kr., anslå 60 000 kr. för televerkets kostnader för fria ljudradiolicenser åt blinda ävensom uttala att skolradioverksamheten samt den del av programverksamheten gentemot utlandet, som ej täckes av särskilt anslag under tredje huvudtiteln, skall täckas av licensmedel. Slutligen har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa att Kungl. Maj:t måtte i övrigt beakta vad i motionerna anförts, i synnerhet den del som avser behov av ökad offentlig insyn i Sveriges Radios verksamhet.

Utskottet vill i anledning härav erinra om att det tidigare femåriga avtalet mellan Kungl. Maj:t och Sveriges Radio för närvarande löper provisoriskt ett år i taget — i avvaktan på prövningen av radioutredningens kommande förslag. Vid sådant förhållande synes någon särskild åtgärd i frågan från riksdagens sida f. n. icke vara påkallad, varför utskottet avstyrker motionerna i denna del.

Vad beträffar anslaget till Ersättning för viss rundradioverksamhet vill utskottet framhålla att den nuvarande ordningen beträffande bl. a. skolradioverksamhet och programverksamhet gentemot utlandet — innebärande att dessa kostnader skall upptagas under förenämnda anslag i stället för att som tidigare bestridas av licensmedel — beslutades så sent som vid fjolårets riksdag och då i enlighet med tidigare uttalade önskemål från riksdagens sida. Då utskottet nu liksom tidigare finner denna ordning riktig bör någon ändring häri icke göras, i vart fall icke innan en prövning kan ske av förslagen i radioutredningens aviserade betänkande.

I avvaktan på dessa förslag har utskottet ansett en prövning av motionärernas yrkanden i vad de avser skrivelse till Kungl. Maj:t rörande en ökad offentlig insyn i Sveriges Radios verksamhet m. m. böra anstå. Motionerna avstyrkes följaktligen i nu berörda delar.

Ej heller har utskottet funnit sig — i avvaktan på ställningstagandet till förenämnda utredningsförslag — böra tillstyrka de i motionerna I: 436 och 2 — Bihang till riksdagens protokoll 1965. 6 saml. Nr 9

II: 540 framförda yrkandena om ändrade bestämmelser rörande licensavgifterna för radio med extra högtalare.

Av samma skäl och oavsett inställningen i sakfrågan har utskottet funnit sig böra avstyrka motionerna I: 444 och II: 527 om avskaffande av bilradio-licensen. En sådan åtgärd skulle f. ö. medföra ett inkomstbortfall om ca 14 milj. kr. för nästa budgetår samt leda till att det ackumulerade överskottet å ljudradiobudgeten per den 30 juni 1966 under i övrigt oförändrade betingelser skulle förbytas i ett underskott om drygt 10 milj. kr.

Vidkommande motionen II: 547 om ökad utsändning av televisionsprogram i repris har utskottet icke funnit sig kunna tillstyrka densamma.

I motionerna I: 187 och II: 250 har yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att frågan rörande en ungdomens radio-TV-avdelning, förslagsvis benämnd »Sveriges ungdomsradio-TV», skyndsamt måtte prövas, varvid kontakt anses böra tagas med ungdomsorganisationer och övriga berörda sammanslutningar.

Motioner av samma innebörd väcktes vid 1963 och 1964 års riksdagar, i anledning varav utskottet då erinrade om att 1960 års radioutredning hade till uppgift att pröva de med rundradions programverksamhet samt fortsätta utbyggnad och finansiering sammanhängande frågorna. Då med hänsyn härtill utskottet ansåg sig kunna förutsätta att utredningen komme att upptaga även de av motionärerna aktualiserade frågorna avstyrktes motionerna. Av samma anledning och i avvaktan på utredningens förslag i dessa delar avstyrkes jämväl de nu föreliggande motionerna.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt med avseende å såväl storleken av medelsförbrukningen under televerkets fond som rundradioverksamhetens omfattning och inriktning biträdades av utskottet, som vidare under punkterna 7 och 8 i det följande tillstyrker anvisande av medel till radio- och televisionshusen. Till den under anslaget till Ersättning för viss rundradioverksamhet för nästa budgetår erforderliga anslagsanvisningen återkommer utskottet framdeles vid sin prövning av medelsbehovet på driftbudgeten.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 450 och II: 539 samt I: 440 och II: 543, till *Teleanläggningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 504 000 000 kr.;

II. att riksdagen må

a) till *Rundradioanläggningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 25 000 000 kr.;

b) medgiva att telestyrelsen lämnas de beställningsmyndiganden departementschefen i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1965 föreslagit;

c) uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att förberedande av ytterligare rörelsemedel åt televerket tillhan-

dahålla detta en från 55 000 000 kr. till 200 000 000 kr. ökad rörlig kredit;

III. att motionerna I: 33 och II: 34 icke må av riksdagen bifallas;

IV. att motionerna I: 446 och II: 532 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

V. att motionerna I: 325 och II: 386, såvitt de avser avtal mellan Kungl. Maj:t och Sveriges Radio, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

VI. att motionerna I: 325 och II: 386, såvitt de avser sätet för bestridande av televerkets kostnader för fria ljudradiolicenser åt blinda ävensom skolradioverksamheten samt den del av programverksamheten gentemot utlandet, som ej täckes av särskilt anslag under tredje huvudtiteln, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

VII. att motionerna I: 325 och II: 386, såvitt de avser skrivelse till Kungl. Maj:t rörande bl. a. ökad offentlig insyn i Sveriges Radios verksamhet, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

VIII. att motionerna I: 436 och II: 540 icke må av riksdagen bifallas;

IX. att motionerna I: 444 och II: 527 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

X. att motionen II: 547 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

XI. att motionerna I: 187 och II: 250 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Statens järnvägar

4:o) Statens järnvägars anslagsbehov. Kungl. Maj:t har (s. 259—279) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1965/66 under statens järnvägars fond anvisa i statsrådsprotokollet angivet investeringsanslag av 310 000 000 kr.

I skrivelse den 21 augusti 1964 och i anslutning därtill lämnad komplettering har *järnvägsstyrelsen* framlagt sina anslagsäskanden för budgetåret 1965/66.

I propositionen anmäles även *järnvägsstyrelsens skrivelse den 21 februari 1964* angående överföring av medel inom värdeminskningsskontot från delkontot för pensionsförpliktelser till slopningskontot.

För en redovisning av innehållet i styrelsens skrivelser får utskottet hänvisa till propositionen (s. 259—275).

Arbetsmarknadsstyrelsen har avgivit det utlåtande som redovisats under postverkets fond (s. 216 i propositionen).

Affärsverksutredningen har avgivit utlåtande över järnvägsstyrelsens skrivelse av den 21 februari 1964 (s. 275 i propositionen).

Departementschefen anför inledningsvis att järnvägsstyrelsen för budgetåret 1965/66 föreslagit en medelsförbrukning av 325 milj. kr. samt att han, som framgår av investeringsplanen för kommunikationsverken, ansett sig böra tillstyrka en oförändrad investeringsram av 320 milj. kr. Departementschefen har tidigare i samband med beräkningen av väganslagen (s. 43 i propositionen) redogjort för de åtgärder, som statens förhandlings- och utredningsman funnit erforderliga för att nå en samordning av den kollektiva lokaltrafiken inom storstockholmsområdet. Den preliminära överenskommelse som under förhandlingsmannens medverkan träffats i frågan har beaktats i förevarande sammanhang.

Investeringarnas ungefärliga fördelning under budgetåret 1965/66 på olika objekt framgår av en i propositionen (s. 276) intagen tablå.

Investeringsprogrammet är inriktat på att stärka SJ:s konkurrenskraft genom arbeten och anskaffningar, som ökar transporttjänsternas effektivitet och standard. Företråde har därvid givits investeringar, som beräknas möjliggöra minskning av driftkostnaderna. Departementschefen har inte något att erinra mot de investeringsobjekt, som styrelsen tagit upp i programmet. Dock anser han sig inte böra tillstyrka styrelsens hemställan om att under objektsgruppen Inventarier m. m. bestrida anskaffning av godsbehållare med investeringsmedel. Vad beträffar de olika investeringsobjekten anför departementschefen i huvudsak följande.

I fråga om bangårdar avser styrelsen att bygga ut rangerbangården i Malmö och bangårdarna i Trelleborg (etapp I) och Skövde.

I investeringsprogrammet har styrelsen tagit upp byggandet av en ny tunnel för tredje och fjärde spår Stockholm—Solna. De två spåren i den befintliga tunneln är den enda normalspårförbindelsen mellan Stockholm och Uppsala samt vidare norrut. Kapaciteten har sedan länge varit hårt utnyttjad, vilket emellanåt medfört allvarliga störningar för såväl den långväga trafiken och lokaltrafiken till och från Stockholm C som norrgående godståg från Tomtebodas rangerbangård. Totalkostnaden för en ny tunnel har beräknats till 6 milj. kr. Enligt departementschefens mening bör projektet nu komma till utförande och påbörjas under nästa budgetår.

I samband med den pågående stadsplaneregleringen för Nedre Norrmalm i Stockholm har på grundval av 1962 års cityplan aktualiserats rivning av två SJ tillhöriga fastigheter, vilka inrymmer lokaler för en del av SJ:s centralförvaltning. Såsom ersättning för lokalerna i de båda rivningsfastigheterna har styrelsen föreslagit att en tillbyggnad bör ske av ilgodsbyggnaden i Stockholm. Huvudhandlingar för projektet finnes upprättade och tillbyggnaden har beräknats kosta 20 milj. kr. Byggnadsarbetena beräknas

kunna påbörjas under sista kvartalet 1965 och tillbyggnaden stå färdig för inflyttning under år 1968. För egen del anser departementschefen en tillbyggnad av ilgodsbyggnaden innebära en lämplig lösning på det lokalproblem, som uppkommit, och tillstyrker därför förslaget. Departementschefen förutsätter att styrelsen för att begränsa lokalbehovet och därmed byggnadskostnaden noggrant följer centralförvaltningens personalutveckling och tillvaratager alla möjligheter att minska dennas personalbehov efter hand som rationaliseringarna fortgår och verksamheten koncentreras bl. a. genom nedläggningar av trafiksvaga järnvägslinjer. För påbörjandet av tillbyggnaden under nästa budgetår har departementschefen räknat med en medelsförbrukning under året av 3 milj. kr.

Under innevarande budgetår har styrelsen startat arbetena med att bygga om de norra och södra tåg färjelägena i Trelleborg. Den nya tåg färja, som f. n. byggs för SJ:s trafik på Sassnitz, beräknas sättas i trafik under år 1966. I anslutning till den pågående ombyggnaden av färjelägena avser styrelsen därför att under nästa budgetår påbörja uppförandet av de särskilda tillfartsramper, från vilka bilar skall köras in i färjans övre lastplan. Byggnadskostnaden för ramperna torde uppgå till ca 3 milj. kr., varav departementschefen räknar med 1,5 milj. kr. för nästa budgetår.

Liksom under senare budgetår faller en icke obetydlig del av medelsförbrukningen under nästa budgetår på kapacitetshöjande investeringar på huvudlinjerna genom utbyte av lättare räler mot tyngre samt utbyggnad av automatisk linjeblockering och fjärrblockering.

Beträffande rullande materiel fortsätter styrelsen den angelägna ersättningsanskaffning av elektrolok, som anmäldes i 1964 års statsverksproposition. Beställningen för nästa budgetår avses omfatta 40 lok. Vidare ingår i investeringsprogrammet anskaffning av ytterligare personvagnmateriel för trafiken till Köpenhamn och Oslo samt kafévagnar för främst expresstågen. Upprustningen av godsvagnparken fortsätter likaså med beställning av öppna vagnar och specialvagnar.

För biltrafiken beräknas bl. a. 270 bussar och ett mindre antal andra fordon böra beställas.

Beträffande investeringar i det ersättningsberättigade nätet anför departementschefen följande.

I den medelsförbrukning, som jag förordat, ingår investeringar i järnvägslinjer, för vilkas driftunderskott ersättning utgår via riksstaten. Enligt prop. 1964: 118, som behandlar frågan om ersättningen för innevarande budgetår, skall investeringarna i det ersättningsberättigade nätet helt avskrivas. I den mån för något budgetår investeringarna skulle överstiga det belopp om högst 15 milj. kr., som för detta ändamål beräknats i ersättningen, skall avskrivning i särskild ordning ske av det överskjutande beloppet. För innevarande och nästa budgetår har styrelsen beräknat ifrågakvarande investeringar till 16,9 resp. 15,5 milj. kr. Vid mina överväganden har jag funnit, att vissa investeringsobjekt inte kan anses beröra det ersättningsberättigade

nätet. I den förordade investeringsramen räknar jag därför med att 12 milj. kr. hänför sig till de ersättningsberättigade banorna. På samma sätt har jag funnit att av investeringsramen för innevarande budgetår 15 milj. kr. kan anses hänförliga till sistnämnda banor. Någon ytterligare avskrivning torde därför inte bli erforderlig för någotdera budgetåret.

Vidare förordar departementschefen i likhet med affärsverksutredningen, att styrelsen även för budgetåret 1965/66 får i SJ:s bokföring inom värde-minskningskontot överföra högst 30 milj. kr. från delkontot för pensionsförpliktelser till slopningskontot i den mån behov därav föreligger.

Utskottet. Den av järnvägsstyrelsen för nästa budgetår förordade medelsförbrukningen om 325 milj. kr. har av departementschefen ansetts böra begränsas till 320 milj. kr., innebärande en i förhållande till innevarande budgetår oförändrad medelsomslutning. Investeringarna anges främst syfta till ett stärkande av SJ:s konkurrenskraft genom arbeten och anskaffningar, som ökar transporttjänsternas effektivitet och standard samtidigt som de minskar driftkostnaderna. Departementschefen har i huvudsak inte haft något att erinra mot de föreslagna investeringsobjekten — dock att av SJ beräknade medel om 1,5 milj. kr. för anskaffning av godsbehållare icke ansetts böra bestridas med investeringsmedel. Begränsningen av medelsförbrukningen i övrigt medför att vissa anskaffningar och arbeten måste något senareläggas.

Det framlagda investeringsprogrammet omfattar i fråga om bangårdar utbyggnader av rangerbangården i Malmö och bangårdarna i Trelleborg (etapp I) och Skövde. Medel har vidare beräknats för påbörjande av en ny tunnel för tredje och fjärde spår Stockholm—Solna. Såsom ersättning för vissa lokaler i rivningsfastigheter föreslås en tillbyggnad ske av ilgodsbyggnaden i Stockholm med påbörjande under nästa budgetår. I fråga om rullande materiel innebär programmet bl. a. fortsatt ersättningsanskaffning av elektrolok. För biltrafiken slutligen beräknas en beställning av bl. a. 270 bussar.

Den del av de förordade investeringarna, som hänför sig till järnvägslinjer för vilkas driftunderskott ersättning till SJ utgår från särskilt anslag under driftbudgeten, har av järnvägsstyrelsen beräknats motsvara ett belopp av 15,5 milj. kr., medan departementschefen funnit endast 12 milj. kr. hänföra sig till dessa banor. Då nämnda ersättning enligt tidigare beslut anses inkludera ett belopp om högst 15 milj. kr. för full avskrivning av sådana investeringar förklaras några ytterligare avskrivningsmedel härför icke vara erforderliga för nästa budgetår.

I likhet med vad som gäller för budgetåret 1964/65 föreslår departementschefen att järnvägsstyrelsen för nästa budgetår får i SJ:s bokföring inom värde-minskningskontot överföra högst 30 milj. kr. från delkontot för pensionsförpliktelser till slopningskontot i den mån behov därav föreligger.

Kungl. Maj:ts sålunda framlagda förslag till investeringsplan för statens

järnvägars fond tillstyrkes av utskottet liksom den förordade fördelningen på olika investeringsobjekt samt beräkningen av anslagsbehovet. Utskottet biträder jämväl vad departementschefen i förevarande sammanhang i övrigt anfört och förordat.

Utskottet hemställer följaktligen,

att riksdagen må till *Järnvägar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 310 000 000 kr.

Luftfartsfonden

5:o) **Luftfartens markorganisation.** Kungl. Maj:t har (s. 280—286) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1965/66 under luftfartsfonden anvisa i statsrådsprotokollet angivet investeringsanslag av 7 900 000 kr.

I skrivelse den 24 augusti 1964 har *luftfartsstyrelsen* hemställt om investeringsanslag för budgetåret 1965/66. För en redovisning av innehållet i styrelsens framställning får utskottet hänvisa till propositionen (s. 280—285).

Arbetsmarknadsstyrelsen har avgivit det utlåtande som redovisats under postverkets fond (s. 216 i propositionen).

Vidare har *1963 års luftfartsutredning* avgivit utlåtande över luftfartsstyrelsens framställning (s. 285 i propositionen).

Departementschefen anför att han vid anmälan av investeringsplanen för kommunikationsverken m. m. tillstyrkt en investeringsram för budgetåret 1965/66 av 7,7 milj. kr., d. v. s. en ökning med 0,7 milj. kr. i jämförelse med ramen för innevarande budgetår.

I fortsättningen anför departementschefen följande.

Den förordade investeringsramen medger bl. a. slutförande av den pågående ombyggnaden av Torslanda flygplats för 2,6 milj. kr. Vidare möjliggöres ombyggnad och vissa kompletteringar av inflygningsljusen m. m. vid flygplatsen för sammanlagt 0,4 milj. kr. I fråga om Arlanda flygplats har jag beräknat sammanlagt 2,2 milj. kr. varav 0,1 milj. kr. för markförvärv, 0,2 milj. kr. för fortsatta utredningar rörande permanent stationsbyggnad och 1,9 milj. kr. för radioanläggningar och teleutrustning.

Vid mina överväganden av övriga projekt i luftfartsstyrelsens investeringsprogram för nästa budgetår har jag i likhet med 1963 års luftfartsutredning funnit, att luftfartsverkets ekonomiska läge motiverar stark återhållsamhet i fråga om nya investeringar, som icke avser trafiksäkerheten eller regulariteten. Med hänsyn härtill och då det av styrelsen framlagda materialet rörande tillbyggnaden av stationsbyggnaden vid Arlanda i vissa avseenden är endast preliminärt är jag ej beredd att tillstyrka detta projekt. Jag har inte heller ansett mig böra förorda den föreslagna medelstillel-

ningen för tillbyggnad av stationsbyggnaden på Torslanda flygplats. Jag har således ej beräknat medel för dessa projekt i investeringsramen för nästa budgetår. I anslutning härtill vill jag erinra om att jag i det föregående vid behandlingen av televerkets fond tillstyrkt samtliga av luftfartsstyrelsen framförda äskanden rörande radioanläggningar, sammanlagt 4,85 milj. kr.

De arbeten jag enligt det föregående tillstyrkt innebär en medelsförbrukning av 5,2 milj. kr. För övriga projekt i styrelsens investeringsprogram, innefattande stängselanordningar, teleutrustning, belysningsanläggningar, reservkraftaggregat, fordonsanskaffning och diverse arbeten återstår vid den av mig förordade investeringsramen ett belopp av 2,5 milj. kr.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Dahl m. fl.* (I: 291) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafson* i Göteborg *m. fl.* (II: 353), i vilka hemställts att investeringsanslaget till flygplatser m. m. för budgetåret 1965/66 ökas med 850 000 kr. för de av kungl. luftfartsstyrelsen begärda byggnadsarbetena på Torslanda flygplats.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionen II: 353.

Utskottet. För investeringarna inom luftfartsfonden föreslås av departementschefen en medelsförbrukning under nästa budgetår om 7,7 milj. kr. mot av luftfartsstyrelsen föreslagna ca 13,6 milj. kr. Den förordade investeringsramen medger bl. a. slutförande av pågående ombyggnad av Torslanda flygplats och vissa andra arbeten därstädes för tillhoppa 3,0 milj. kr. Vidare beräknas 2,2 milj. kr. för huvudsakligen radioanläggningar och teleutrustning för Arlanda flygplats ävensom för fortsatt utredning rörande en permanent stationsbyggnad. För övriga projekt i styrelsens investeringsprogram, innefattande bl. a. teleutrustning, belysningsanläggningar, fordonsanskaffning och diverse arbeten, beräknas slutligen 2,5 milj. kr., varjämte erinras om att under telestyrelsens fond upptagits 4,85 milj. kr. för vissa av luftfartsstyrelsen begärda radioanläggningar. Den av styrelsen föreslagna medelstillelningen om 850 000 kr. för tillbyggnad av stationsbyggnaden på Torslanda flygplats har departementschefen däremot icke ansett sig kunna tillstyrka.

I anledning härav har i de likalydande motionerna I: 291 och II: 353 hemställts om en höjning av investeringsanslaget till Flygplatser m. m. med förenämnda 850 000 kr.

Även om utskottet finner den föreslagna tillbyggnaden i och för sig angelägen synes dock resultatet av ytterligare förhandlingar mellan företrädare för staten och staden böra avvaktas före ett definitivt ställningstagande i frågan. Utskottet, som bl. a. därför icke funnit sig kunna biträda motionärernas yrkanden, avstyrker följaktligen motionerna i fråga.

Jämväl i övriga delar biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag och till-

styrker således den föreslagna medelsförbrukningen för nästa budgetår. Ej heller har utskottet funnit anledning till erinran mot den framlagda anslagsberäkningen eller vad departementschefen i sammanhanget i övrigt förordat.

I enlighet med det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 291 och II: 353, till *Flygplatser m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 7 900 000 kr.

Statens allmänna fastighetsfond

6:o) *Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 1, s. 287) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sanering m. m. inom Djurgårdsstaden i Stockholm* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 300 000 kr.

7:o) *Radiohus.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 288 och 289) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Radiohus* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 4 100 000 kr.

8:o) *Televisionshus.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 289—291) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Televisionshus* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 10 800 000 kr.

9:o) *Kontorshus i kvarteret Murmästaren i Stockholm.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 291 och 292) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kontorshus i kvarteret Murmästaren i Stockholm* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 2 499 000 kr.

10:o) *Merkostnader för vissa byggnadsarbeten.* Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 292—294) föreslagit riksdagen att dels till *Merkostnader för vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 210 000 kr., dels ock i viss utsträckning godkänna ändringar av den förteckning, som ligger till grund för användningen av anslaget.

Anslaget är avsett att täcka de merkostnader, vilka på grund av den allmänna stegringen av byggnadskostnaderna uppstått på vissa, i särskild för-
3 — *Bihang till riksdagens protokoll 1965. 6 saml. Nr 9*

teckning upptagna byggnadsföretag under fastighetsfonden. Dessa företag hänför sig till social-, kommunikations-, ecklesiastik-, jordbruks-, handels- och inrikesdepartementen. Beträffande den närmare motiveringen för anslaget torde få hänvisas till prop. 1948: 2 (bil. 14, p. 8).

Byggnadsstyrelsen har i skrivelse den 25 augusti 1964 bl. a. redovisat ställningen per den 30 juni 1964 på merkostnadsanslaget samt det beräknade medelsbehovet under innevarande och nästa budgetår.

Departementschefen har anfört följande.

Vad angår de byggnadsobjekt, som enligt byggnadsstyrelsen nu bör införas i angivna förteckning, har det visat sig, att merkostnaderna för Svenska reproduktions aktieföretagets nybyggnad sannolikt kommer att kunna inrymmas i det anslag, som tidigare anvisats för ändamålet. Vidare har det tett sig naturligt, att frågan om medel till täckande av merkostnaderna för polis-skolan i Solna anmäles i anslutning till att anslag för nästa budgetår äskas under elfte huvudtiteln för vissa tillkommande arbeten vid skolan. Mot de övriga byggnadsobjekt, som föreslagits införda i förteckningen, har jag icke något att erinra.

Om hänsyn toges till bortfallet av angivna båda byggnadsföretag, stannar totalmedelsbehovet under merkostnadsanslaget vid (34 438 500 — 245 000 — 265 000) 33 928 500 kr. Härjämte minskar medelsförbrukningen nästa budgetår med 265 000 kr., varigenom anslaget kan begränsas till (475 000 — 265 000) 210 000 kr.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må

I. till *Merkostnader för vissa byggnadsarbeten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 210 000 kr.;

II. godkänna de i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1965 föreslagna ändringarna av den förteckning, som ligger till grund för användningen av ifrågasvarande anslag.

11:0) *Säkerhetsanstalter för sjöfarten*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 294) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Säkerhetsanstalter för sjöfarten* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 4 500 000 kr.

Statens utlåningsfonder

12:o) Luftfartslånefonden. Kungl. Maj:t har (punkt 1, s. 295) föreslagit riksdagen att till Luftfartslånefonden för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Luftfartsstyrelsen har i skrivelse den 9 september 1964 redovisat lånebehovet under budgetåret 1965/66 (s. 295 i propositionen).

Departementschefen har anfört följande.

Investeringsanslaget till luftfartslånefonden uppfördes senast å riksstaten för budgetåret 1960/61. Den 6 mars 1964 medgav Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut (prop. 1964: 21, SU 25, rskr. 62), att utgifter må avföras å anslaget under budgetåret 1964/65. Då behovet av lånemedel torde kvarstå under ett antal budgetår framåt, föreslår jag, att anslaget ånyo uppföres å riksstaten. Därvid torde behållningen den 30 juni 1965 å det nuvarande anslaget böra överföras till det nya. Jag delar luftfartsstyrelsens uppfattning att någon förstärkning av fondmedlen ej erfordras under budgetåret 1965/66. Anslaget torde därför böra uppföras med endast ett formellt belopp av 1 000 kr.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Luftfartslånefonden* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 kr.

13:o) Statens lånefond för den mindre skeppsfarten. Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 295—297) föreslagit riksdagen att till Statens lånefond för den mindre skeppsfarten för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.

Statens lånenämnd för den mindre skeppsfarten har i skrivelse den 11 september 1964 framlagt förslag till investeringsanslag till fonden för budgetåret 1965/66 (s. 296 och 297 i propositionen).

Departementschefen har anfört följande.

Lånenämnden har anmält, att inom ramen för dess långivning bör få falla den främst under senare år utvecklade typ av shelterdäckade fartyg, som normalt har en bruttodräktighet under 500 registerton men som med tämligen enkla anordningar kan ändras så att bruttodräktigheten överstiger 500 registerton. Jag är inte beredd att nu förorda en sådan utvidgning av låneverksamheten. I förevarande sammanhang vill jag erinra om att med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 oktober 1964 en förhandlingsdelegation

tillsatts för att med företrädare för rederinäringen föra förhandlingar rörande inrättande av kreditinstitut för företag inom rederinäringen. Som resultat av de förda förhandlingarna har delegationen den 12 december 1964 framlagt förslag i ärendet. Förslaget torde efter remissbehandling komma att föreläggas riksdagen.

De successivt ökade kraven på lastdrygheit och teknisk utrustning även för de mindre fartygen fördyrar dessa och ökar därigenom lånebehovet. En förstärkning av lånenämndens utlåningsmöjligheter bör ske. Jag beräknar, att fonden behöver tillföras ytterligare 3 milj. kr.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till Statens lånefond för den mindre skeppsfarten för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.

Fonden för låneunderstöd

14:o) Garanti till Aktiebolaget Aerotransport för 1964/65. Kungl. Maj:t har (punkt 1, s. 298—300) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med de danska och norska regeringarna träffa avtal om förlängning för perioden den 1 oktober 1965—den 30 september 1970 av garantien till de i konsortiet Scandinavian Airlines System samverkande skandinaviska luftfartsbolagen, dels ock till Garanti till Aktiebolaget Aerotransport för 1964/65 för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 7 500 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

Efter tidigare redovisade, delvis mycket stora driftförluster, har resultatutvecklingen inom SAS under de senaste åren visat en gynnsam tendens. Även i fortsättningen kommer dock betydande osäkerhetsmoment att vara förbundna med konsortiets verksamhet på grund av bl. a. dess internationella karaktär och utpräglade känslighet för allmänna politiska och ekonomiska förhållanden.

Enligt min mening föreligger således allttjämt skäl liknande dem, vilka åberopats som grund för de tidigare avtalen mellan de skandinaviska regeringarna om ekonomiska garantier till de i SAS ingående moderbolagen. Med hänsyn härtill anser jag, att de nuvarande garantiöverenskommelserna bör förlängas för ytterligare fem år räknat fr. o. m. den 1 oktober 1965. Sveriges åtagande bör begränsas till oförändrat 7,5 milj. kr. för år.

Det förhållandet att garantiöverenskommelserna prövas av riksdagen bör enligt min mening icke utgöra hinder för Kungl. Maj:t att, efter hörande av moderbolagen, komma överens med de danska och norska regeringarna om de mindre jämkningar i överenskommelserna, som i framtiden kan befinnas påkallade.

Jag vill i sammanhanget upplysa om att avsikten är att motsvarande förlängning av garantien till de i SAS-konsortiet ingående bolagen skall genomföras även i Danmark och Norge.

I enlighet med gällande överenskommelse av år 1959 bör för garanti för ABA:s verksamhet under tiden den 1 oktober 1964—den 30 september 1965 för nästa budgetår uppföras ett anslag av 7,5 milj. kr.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må

I. bemyndiga Kungl. Maj:t att med de danska och norska regeringarna träffa avtal om förlängning för perioden den 1 oktober 1965—den 30 september 1970 av garantien till de i konsortiet Scandinavian Airlines System samverkande skandinaviska luftfartsbolagen;

II. till *Garanti till Aktiebolaget Aerotransport för 1964/65* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 7 500 000 kr.

15:o) *Lån till anskaffning av högertrafikbussar.* Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 300 och 301) föreslagit riksdagen att till *Lån till anskaffning av högertrafikbussar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 25 000 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

I propositionen angående statlig långgivning för anskaffning av högertrafikbussar (1964:199) har föreslagits riktlinjer för långgivning i samband med tidigarelagd anskaffning av sådana bussar. Beträffande finansieringen anförde jag i propositionen att, då särskilda medel för långgivningen icke torde erfordras under innevarande budgetår, jag icke var beredd att ta ställning till frågan om den anslagstekniska redovisningen av långgivningen. Samtidigt anmälde jag min avsikt att senare framlägga förslag härom. Riksdagen beslutade i enlighet med förslagen i propositionen (SU 196, rskr. 381). Frågan om finansieringen av ifrågavarande långgivning torde nu böra tagas upp till fortsatt behandling.

Statens högertrafikkommission förordade i sin framställning rörande statlig långgivning för anskaffning av högertrafikbussar, att erforderliga medel för långgivningen måtte anvisas under anslaget *Kostnader för övergång till högertrafik*. Enligt min mening bör detta anslag användas endast för bestridande av direkta kostnader för trafikomläggningen. Jag förordar därför, att medel för långgivningen anvisas genom att ett särskilt anslag uppföres under fonden för låneunderstöd. Anslaget bör benämnas *Lån till anskaffning av högertrafikbussar*.

Som framgår av den tidigare redogörelsen har statens högertrafikkommission i sin framställning om anslag till kostnader för övergång till höger-

trafik för budgetåret 1965/66 beräknat behovet av lånemedel till 40 milj. kr. (Db p. B 16.). Jag beräknar medelsbehovet för nästa budgetår till 25 milj. kr. För långivningen gäller de föreskrifter Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande i anledning av prop. 1964:199 utfärdad den 18 december 1964.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Johansson* i Dockered *m. fl.* väckt motion (II: 536), vari hemställts att riksdagen måtte föranstalta om i motionen avsedd utredning samt — i avbidan på resultatet härav — besluta om inställande av ytterligare åtgärder för högertrafikens genomförande tills vidare.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. I prop. 1964:199 angående statlig långivning för anskaffning av högertrafikbussar föreslogs riktlinjer för långivning i samband med tidigare lagd anskaffning av sådana bussar. Beträffande finansieringen anförde departementschefen i propositionen att han då inte var beredd att ta ställning till frågan om den anslagstekniska redovisningen av långivningen. Samtidigt anmälde departementschefen att han senare avsåg att framlägga förslag härom. Propositionen bifölls av riksdagen (SU 196, rskr. 381).

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det nu framlagda förslaget till finansiering av ifrågavarande långivning, innebärande att ett särskilt anslag härför uppföres under fonden för låneunderstöd. Departementschefens beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1965/66 tillstyrkes likaledes av utskottet. På grund härav och under hänvisning jämväl till av statsmakterna tidigare fattade beslut rörande högertrafiken kan utskottet ej tillstyrka det i motionen II: 536 framförda yrkandet att riksdagen måtte föranstalta om i motionen avsedd utredning samt — i avbidan på resultatet härav — besluta om inställande av ytterligare åtgärder för högertrafikens genomförande tills vidare.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet,

I. att motionen II: 536 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

II. att riksdagen må till *Lån till anskaffning av högertrafikbussar* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 25 000 000 kr.

Fonden för förlag till statsverket

16:o Förskott till vissa plankostnader m. m. Kungl. Maj:t har (punkt 1, s. 302 och 303) föreslagit riksdagen att till Förskott till vissa plankostnader m. m. för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kr.

Departementschefen har anfört följande.

Utöver de områden där regionplanering pågår eller har slutförts föreligger enligt min mening behov av en översiktlig planläggning inom ytterligare ett antal regioner. Med hänsyn härtill framstår det som angeläget, att medelsutrymme finnes under anslaget, som gör det möjligt för byggnadsstyrelsen att då nya planprojekt aktualiseras genom förskott underlätta för kommunerna att gå samman i regionplaneförbund. Styrelsen synes också vid sin bedömning av medelsbehovet för nästa budgetår ha inrymt en marginal, som medger nya initiativ till regionplanering i ytterligare några områden. Vid sådant förhållande anser jag mig kunna biträda styrelsens förslag till medelsanvisning.

Vad angår den av länsstyrelsen i Stockholms län gjorda framställningen angående problem sammanhängande med detaljplaneringen i länets fritidsområden, vill jag i sammanhanget erinra om att framställningen genom beslut av Kungl. Maj:t överlämnats till 1962 års fritidsutredning för att tagas under övervägande i dess utredningsarbete.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må till *Förskott till vissa plankostnader m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 400 000 kr.

Diverse kapitalfonder

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond

17:o) Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond. Kungl. Maj:t har (punkt 1, s. 304—308) föreslagit riksdagen att dels under väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond för budgetåret 1965/66 anvisa i statsrådsprotokollet angivet investeringsanslag av 51 500 000 kr., dels ock medgiva att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnas i statsrådsprotokollet angivet beställningsbemyndigande.

I skrivelse den 28 augusti 1964 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hemställt om investeringsanslag för verkets förrådsfond under budgetåret 1965/66.

För en närmare redogörelse för innehållet i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsframställning får utskottet hänvisa till propositionen (s. 304—307).

Arbetsmarknadsstyrelsen har avgivit det yttrande som redovisats under postverkets fond (s. 216 i propositionen).

Departementschefen erinrar inledningsvis om att han vid redovisningen av investeringsplanen för kommunikationsverken tillstyrkt en investerings-

ram för nästa budgetår av 51,5 milj. kr. för förrådsfonden. I förhållande till den fastställda ramen för innevarande budgetår innebär departementschefens förslag en ökning med 1,5 milj. kr.

Den ungefärliga fördelningen av förrådsfondens investeringar under nästa budgetår på de olika objektgrupperna framgår av en i propositionen (s. 307) intagen tablå.

Den av styrelsen framlagda investeringsplanen omfattar i fråga om nya objekt fem garage- och förrådsbyggnader m. m., en betydande anskaffning av motorfordon och vägmaskiner, vari ingår bl. a. ett nytt asfaltverk, två frigående och en linstyrd färja jämte viss materiel för sjöfartsstyrelsens räkning samt beställning av reservbromateriel.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i skrivelse den 29 oktober 1964 anmält, att kostnaderna för att anlägga ett reparationsvarv för färjor vid Tenö i Stockholms län kunde beräknas komma att väsentligt överstiga den i petita för budgetåret 1965/66 uppgivna kostnaden. Kungl. Maj:t har genom beslut den 13 november 1964 föreskrivit, att igångsättningen av arbetena för anläggande av varvet skall anstå tills vidare. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har fått i uppdrag att utreda möjligheterna att sänka kostnaderna för varvsanläggningen samt att till Kungl. Maj:t redovisa resultatet av utredningen.

Med hänsyn härtill och till att ett par nya byggnadsföretag i södra och mellersta Sverige synes kunna senareläggas förordar departementschefen en viss begränsning av medelsförbrukningen på objektgruppen garage- och förrådsbyggnader i förhållande till styrelsens förslag.

Departementschefens förslag beträffande gruppen motorfordon och vägmaskiner innebär en något ökad medelsförbrukning jämfört med styrelsens beräkning för innevarande budgetår. Ökningen bör göra det möjligt för styrelsen att genomföra den tidigare uppskjutna anskaffningen av ytterligare ett asfaltverk.

Inom gruppen flytande materiel har beräknats medel för bl. a. anskaffning av materiel för sjöfartsstyrelsens räkning.

I fråga om reservbromaterielen avser departementschefen att senare föreslå Kungl. Maj:t att anskaffningen av denna upptages i förslaget till allmän beredskapsstat för budgetåret 1965/66. För vissa förberedande åtgärder förordar departementschefen emellertid att 0,5 milj. kr. anvisas under förevarande anslag.

Departementschefen förordar vidare, att styrelsen erhåller ett beställningsbemyndigande till ett i förhållande till budgetåret 1966/67 oförändrat belopp av 26 milj. kr., gällande leveranser till maskincentralförrådet under budgetåret 1967/68.

Utskottet. För väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond tillstyrker departementschefen för nästa budgetår en investeringsram om 51,5 milj. kr., vilket i jämförelse med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag innebär

en minskning med 13 milj. kr. Minskningen hänför sig huvudsakligen till objektgrupperna motorfordon och vägmaskiner samt reservbromateriel. Investeringarna i fordon och vägmaskiner bedöms likväl komma att uppgå till ett belopp som med 2,4 milj. kr. överstiger det för innevarande år beräknade. Beträffande gruppen reservbromateriel avser departementschefen senare föreslå Kungl. Maj:t att anskaffningen av denna upptages i förslaget till beredskapsstat för budgetåret 1965/66. För vissa förberedande åtgärder föreslås emellertid en medelsanvisning av 0,5 milj. kr. i förevarande sammanhang.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har ej heller funnit anledning till erinran mot den framlagda anslagsberäkningen eller vad departementschefen i sammanhanget i övrigt anfört och förordat, vilket bl. a. innebär att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen erhåller ett beställningsbemyndigande av 26 milj. kr. för leveranser till maskincentralförrådet under budgetåret 1967/68.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. till *Vägmaskiner m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 51 500 000 kr.;

II. medgiva att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnas i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1965 angivet beställningsbemyndigande.

Stockholm den 16 mars 1965

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Boman, Einar Persson, Birger Andersson, Fritz Persson, Axel Andersson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Bengtson, Edström, Bengt Gustavsson, Nils Theodor Larsson, Holmberg, Hjorth och Strandberg; samt

från andra kammaren: herrar Bohman, Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Ståhl, Blidfors, Eliasson i Sundborn, Almgren, Mellqvist, Bergman, fröken Olsson, herrar Wedén, Johansson i Norrköping, Gustafsson i Kårby, Cassel och Tobé;

dock att herr Mattsson deltagit i stället för herr Eliasson i Sundborn vid behandlingen av punkterna 4—17.

Reservationer

1) vid *punkten 1* (Investeringsplan för kommunikationsverken m. m.) av herrar *Holmberg, Strandberg, Bohman* och *Cassel*, vilka i anledning av motionerna I: 439 och II: 542 ansett att

dels det stycke i utskottets yttrande, som på s. 4 börjar med »En sådan» och på s. 5 slutar med »i fråga», bort ha följande lydelse:

»En sådan marginal finner emellertid motionärerna, under hänvisning till vissa i statsverkspropositionen gjorda uttalanden om den ekonomiska utvecklingen i landet, obehövlig. Enligt deras mening skulle sålunda en medelsanvisning för skapande av denna reserv icke vara påkallad. I anledning därav vill utskottet erinra om att den nu genomförda anslagsredovisningen — innebärande främst att de olika investeringsanslagen under varje kapitalfond sammanslagits till i huvudsak ett kollektivanslag — i princip beslutades redan vid 1962 års riksdag och tillämpats fr. o. m. budgetåret 1963/64. På resp. kollektivanslag skulle enligt förenämnda beslut en viss marginal utöver ramen finnas tillgänglig just för att möjliggöra en av konjunkturmässiga eller eljest särskilda skäl påkallad höjning av medelsförbrukningen under löpande budgetår. Utskottet anser att sammanförande till ett kollektivanslag innebär avsevärda fördelar ur anslagstekniska synpunkter. Det ger de affärsdrivande verken och förrådsfonden ökad frihet i investeringshänseende inom de ramar som fastställts av Kungl. Maj:t. Att sålunda anslagen sammanföres till ett kollektivanslag förutsätter emellertid icke som ofrånkomlig följd att vid varje tillfälle oavsett den föreliggande konjunkturbilden en marginal på 10 procent upptages i budgeten. Såsom motionärerna framhållit föreligger inför det budgetår som här är i fråga knappast anledning att befara ett sådant konjunkturomslag att efterfrågestimulerande åtgärder genom ökade investeringar i statens kommunikationsverk kan antagas bli påkallade. Den nu förda riksbankspolitiken stöder utskottet i denna uppfattning.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 439 och II: 542, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört.»

2) vid *punkten 3* (Televerkets anslagsbehov)

a) beträffande ramen för investeringarna under televerkets fond av herrar *Holmberg, Strandberg, Bohman* och *Cassel*, vilka i anledning av motionerna I: 450 och II: 539 ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 14, som börjar med »Utskottet finner» och slutar med »avstyrkes sålunda», bort ha följande lydelse:

»Den av departementschefen föreslagna uppräknigen av medelsförbrukningen under televerkets fond för nästa budgetår torde även enligt utskottets mening i och för sig vara värt allt beaktande. Såsom i de likalydande motionerna I: 450 och II: 539 framhållits synes det emellertid utskottet som om tidpunkten för en ökad investeringstakt inom televerket skulle vara olämplig. Det allmänna, känsliga konjunkturläget ger anledning till försiktighet vid bedömandet av även televerkets expansionstakt. En speciell omständighet som här torde böra beaktas är att prisläget på exempelvis bly och koppar, som i avsevärd mån påverkar kostnaderna för televerket, för närvarande är synnerligen ogynnsamt. Det torde därför vara motiverat att senarelägga viss del av investeringarna och begränsa ramen för budgetåret 1965/66 till 423 milj. kr. exkl. rundradioanläggningar. Utskottet, som därför tillstyrker förenämnda motioner, anser sålunda investeringsramen för televerkets fond böra nedsättas till 423 milj. kr. samt de därför erforderliga anslagsmedlen böra beräknas till 454 000 000 kr.»

dels ock att utskottets hemställan under I. bort ha följande lydelse:

»I. att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom motionerna I: 450 och II: 539 samt med avslag å motionerna I: 440 och II: 543, till *Teleanläggningar m. m.* för budgetåret 1965/66 anvisa ett investeringsanslag av 454 000 000 kr.;»

b) beträffande motionerna I: 446 och II: 532 av herrar *Boman, Axel Andersson, Bengtson, Edström, Nils Theodor Larsson, Ståhl, Eliasson* i Sundborn, *Wedén, Gustafsson* i Kårby och *Tobé*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka nämnda motioner samt att därför

dels det stycke i utskottets yttrande, som på s. 16 börjar med »Vad motionärerna» och på s. 17 slutar med »motionärernas yrkanden», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Vad motionärerna därvid anfört till stöd för sina yrkanden finner utskottet i hög grad beaktansvärt. Den av departementschefen föreslagna ökningen i medelstilledningen för ljudradion torde — utöver kompensation för automatiska kostnadsstegringar — bereda föga utrymme för en ökad och förbättrad programverksamhet. Det måste i stället bedömas som sannolikt att radions kulturella och informativa verksamhet samt den angelägna distriktsutbyggnaden kommer att i hög grad drabbas av begränsningarna i medelstilledningen, vilket måste beklagas ej minst med tanke på att ljudradion under de år då TV vuxit fram visat sig kunna göra särskilt betydelsefulla insatser på exempelvis den seriösa musikens område och inom nyhetstjänsten. Sveriges Radio bör därför för ljudradions programverksamhet för nästa budgetår tilldelas ett belopp som med 1,5 milj. kr. överstiger vad som för ändamålet beräknats i statsverkspropositionen. Även efter en sådan ökning kan ett överskott om likaledes 1,5 milj. kr.

beräknas föreligga på ljudradiomedlens specialbudget vid utgången av budgetåret 1965/66.

Vad beträffar televisionen kan befaras, att den föreslagna nedprutningen kommer att väsentligt begränsa möjligheterna att förbättra programkvaliteten. Såväl Sveriges Radio som radioutredningen har starkt framhållit vikten av att konsolidera verksamheten på sådant sätt, att produktionsapparaten inte är underdimensionerad, när starten av TV:s program 2 skall börja förberedas. Radioutredningen har också särskilt framhållit, att inventarie- och inredningskostnaderna utgör en nödvändig förutsättning för det andra programmet och att de därför bör beräknas på föreslaget sätt. Eftersom nedskärningen enligt beräkningen i statsverkspropositionen går mycket längre än det belopp av 2 milj. kr., som Sveriges Radio anser hänföra sig till den uteblivna ökningen av sändningstiden, kommer utrymme inte att finnas för den önskvärda konsolideringen, vare sig vad gäller personella eller materiella resurser.

Med hänsyn jämväl till önskvärdheten av att berättigade kvalitetskrav skall kunna uppfyllas anser utskottet att medelsanvisningen för hithörande ändamål ej bör bestämmas till lägre belopp än vad radioutredningen föreslagit, dvs. till 112,0 milj. kr. Även om så sker kommer att på televisionens specialbudget vid utgången av budgetåret 1965/66 föreligga ett överskott om drygt 240 milj. kr.»;

dels ock utskottets hemställan under IV. bort ha följande lydelse:

»IV. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 446 och II: 532, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att till ljudradians respektive televisionens allmänna programverksamhet för budgetåret 1965/66 må anvisas 72,6 respektive 112,0 milj. kr.»

c) beträffande motionerna I: 325 och II: 386 av herrar *Holmberg, Strandberg, Bohman* och *Cassel*, vilka ansett att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 17, som börjar med »Vad beträffar» och slutar med »aviserade betänkande», bort ha följande lydelse:

»Under anslaget till Ersättning för viss rundradioverksamhet anser departementschefen medel böra beräknas till ersättning för skolradioverksamhet, radio- och TV-verksamhet i utlandet samt fria radiolicenser för blinda. Även utskottet anser det motiverat att med skattemedel täcka televerkets kostnader för sistnämnda ändamål och kommer därför framdeles att tillstyrka att ett belopp av 60 000 kr. anvisas härför. Vad gäller propaganda-verksamheten gentemot utlandet anser utskottet däremot att denna bör täckas av medel huvudsakligen under utrikesdepartementets huvudtitel och i den utsträckning så inte sker genom licensmedel. Utskottet återkommer senare till frågan härom. Kostnaderna för skolradioverksamheten slutligen synes helt böra täckas av licensmedel. Utskottet tillstyrker därför motionerna I: 325 och II: 386 i nu berörda delar.»

dels ock utskottets hemställan under VI. bort ha följande lydelse:

»VI. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 325 och II: 386, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till kännna vad utskottet anfört rörande sättet för bestridande av televerkets kostnader för fria ljudradiolicenser åt blinda ävensom skolradioverksamheten samt den del av propagandaverksamheten gentemot utlandet, som ej täckes av särskilt anslag under tredje huvudtiteln;»

d) beträffande bilradiolicensen av herrar *Holmberg, Strandberg, Bohman* och *Cassel*, vilka ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 444 och II: 527 samt att därför

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 18, som börjar med »Av samma» och slutar med »drygt 10 milj. kr.», bort ha följande lydelse:

»Däremot tillstyrker utskottet motionerna I: 444 och II: 527 om avskaffande av bilradiolicensen. Mot dess bibehållande talar nämligen enligt utskottets uppfattning starkt såväl principiella skäl som de uppenbara olägenheter ur skilda hänseenden som är förenade därmed och vilka närmare angivits i motionerna. Nämnda licensskyldighet bör därför avskaffas fr. o. m. den 1 juli innevarande år. De av motionärerna föreslagna åtgärderna för erforderlig förstärkning av ljudradiobudgeten — i anledning av licensavgifternas bortfall — finner utskottet jämväl ändamålsenliga.»

dels ock utskottets hemställan under IX. bort ha följande lydelse:

»IX. att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 444 och II: 527, i skrivelse till Kungl. Maj:t begära sådan ändring i författningen om radiolicenser att särskild licens icke erfordras efter den 1 juli 1965 för innehav av bilradioapparat;»

3) vid *punkten 5* (Luftfartens markorganisation)

- a) av herr *Bergman*,
- b) av herr *Wedén*,
- c) av herr *Mattsson*.